

gang for Vilkaarlighed og Forurettelse. Jeg har derfor som Medlem af det andet Thing stemt imod det foreliggende Lovudkast, og jeg vilde stemme ligesaa, naar her Spørgsmaalet forelaa om Udkastets Antagelse eller Forkastelse. Jeg vilde dertil ogsaa have en særegen Grund i de nærværende Tidsomstændig's heder; thi, naar det gjælder om Forsvar for Grundloven, da mener jeg, at det hører til et godt og grundigt Forsvar for den ogsaa at undgaae ethvert Skridt, der for Mange vilde staae som Beviis for, at Grundloven ikke er det faste og sikre Bærn for Eiendomsretten i alle Forhold. Men deraf følger ikke, at man maa stemme imod Foretagelsen af den nærværende Sag. Jeg for min Deel vilde i denne Henseende være paa det Rene med mig selv, dersom jeg enten hørte til dem, der antage, at der under ingen Omstændigheder og under ingen Form kan eller bør være Tale om en tvungen Fæstefløkning, eller dersom jeg antog, at en videre fortsat Undersøgelse, udgaaende fra det Udkast, som foreligger, ikke vilde kunne føre til noget andet og bedre Resultat. Men, hvad det Første angaaer, da hører jeg ikke til dem, der hyde denne Anskuelse, og, hvad det Andet angaaer, kan jeg heller ikke indrømmedet, naar jeg seer hen til denne Sags Historie. Den har under de foregaaende Behandlinger undergaaet høist betydelige Forandringer, og jeg veed ikke, hvorfor ikke det Samme skulde kunne være Tilfældet ved en fortsat Undersøgelse ogsaa i dette Thing. Mig forekommer det, at, naar denne Sag, efterat have gennemgaaet saamange Stadier i det andet Thing, omsider er naaet til dette, da er det ikke naturligt for det nærværende Thing at trænge Sagen tilbage, men derimod at optage den til en fortsat og fornyet Undersøgelse, og til en saadan forekommer der mig at være saameget større Anledning, som efter dette Things Sammensætning de paagjældende Parter, navnlig den ene, ere saa særdeles vel repræsenterede. I Betragtning af, hvad jeg saaledes har tilladt mig at bemærke, agter jeg at stemme for Sagens videre Fremme.

Holberg: Maa jeg bede om Ordet, for at gjøre en personlig Bemærkning?

Formanden: Den ærede Landsthings-

mand har rigtignok allerede tvende Gange havt Ordet; men, dersom der ikke gjøres nogen Erindring derimod fra Thingets Side (Dphold), saa er Tilladelsen given.

Holberg: Jeg skal ikke misbruge den givne Tilladelse. Jeg vilde blot gjøre opmærksom paa, at med Hensyn til, hvad den ærede næstsidste Taler (Friis) har sagt, at det Medlem af Regjeringen, som lovede at fremlægge et Lovforslag for Thinget om Fæstegodsets Overgang til Selveiendom, skulde have talt i sit eget Navn og ikke i Regjeringens Navn, da troer jeg, at det er en Bildfarelse. Det er vistnok saaledes, at den Indenrigsminister, som fungerede, da Loven forelagdes i 1851, udtalte dette; men det er senere blevet rettet.

Tang: Jeg staaer i et ganske eiendommeligt Forhold og en ganske eiendommelig Stilling til det foreliggende Lovforslag, idet jeg nemlig for en Snees Aar siden har stiftet et Fæstegods og altsaa har oprettet Fæstesteder, hvor der for var Selveiersteder. Det var i Aaret 1823, at jeg kom tilbage til mit Fædrenehjem. Min Fader var allerede længst bortdød, og Bøndergodset, der havde tilhørt mit Fædrenehjem, var solgt for største Delen til Fæsterne. Det var vel ikke solgt til meget store Priser; men de uheldige Tidsomstændigheder gjorde, at de nye Selveiere ikke kunde svare deres Renter. Udpantning, Execution og Udkastelse hørte til Dagens Orden, og de begræd, at de havde ladet sig forlede til at affige deres forrige lykkelige Stilling og at gaae ind i den Stilling, hvori de nu døiede saa meget Dndt. Da der paa den Tid tilfaldt mig en Formue, brugte jeg, efterat have gjort Afstale med Besidderne af det forrige Gods, denne til at indløse Prioritetterne i Gaardene og derefter at tilkjøbe mig Eiendommene og meddele de forrige Eiendomsbesiddere Fæste paa disse, enten dem selv eller deres Børn eller Svigerbørn. Ikke alene med det forrige Gods blev dette Tilfældet; men mange af Omegnens Selveiere, som deri saae en Maade til at komme ud af deres Forlegenhed, henvendte sig til mig, for at jeg paa samme Maade skulde hjælpe dem tilrette, hvilket ogsaa skete. Den Tid betragtede jeg det som en Velgjerning, jeg gjorde imod disse Folk; Folkene betragtede det selv som en saadan;